

HRVATSKI SABOR
ZASTUPNICI U HRVATSKOM SABORU
Zagreb, 21. listopada 2008.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Na temelju članka 115. Ustava Republike Hrvatske, te članka 113. Poslovnika Hrvatskoga sabora (redakcijski pročišćeni tekst – Narodne novine, br. 6/02 – proč. tekst; 41/02; 91/03; 58/04), zastupnici u Hrvatskome saboru podnose **PRIJEDLOG ZA POKRETANJE PITANJA POVJERENJA** potpredsjedniku Vlade Republike Hrvatske i ministru gospodarstva, rada i poduzetništva Damiru Polančecu.

Za predstavnike predlagatelja koji će sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora određeni su: Slavko Linić, Dragica Zgrebec, Gordan Maras, Davorko Vidović, Vesna Pusić, Zlatko Koračević, Damir Kajin, Marin Brkarić.

PREDSJEDNIK KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a

Zoran Milanović

PREDSJEDNICA KLUBA HNS-a

Vesna Pusić

PREDSJEDNIK KLUBA IDS-a

Damir Kajin

ZASTUPNICI U HRVATSKOM SABORU

U Zagrebu, 21. listopada 2009. godine

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PRIJEDLOG ZA POKRETANJE PITANJA POVJERENJA

**POTPREDSJEDNIKU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I MINISTRU GOSPODARSTVA,
RADA I PODUZETNIŠTVA DAMIRU POLANČECU**

Na temelju članka 115. Ustava Republike Hrvatske, te članka 113. Poslovnika Hrvatskoga sabora (redakcijski pročišćeni tekst – Narodne novine, br. 6/02 – proč. tekst; 41/02; 91/03; 58/04), niže potpisani zastupnici podnose

PRIJEDLOG ZA POKRETANJE PITANJA POVJERENJA

**potpredsjedniku Vlade Republike Hrvatske i ministru gospodarstva, rada i
poduzetništva Damiru Polančecu**

1. Zastupnici u Hrvatskome saboru smatraju da je za teško stanje u hrvatskoj brodogradnji odgovoran potpredsjednik Vlade RH i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva Damir Polančec te je potrebno otvoriti raspravu o njegovu radu.

Zastupnici smatraju da je gosp. Polančec:

- odgovoran za nepoduzimanje mjera strukturnih i organizacijskih promjena u brodogradilištima te modernizaciju istih;

- odgovoran što u posljednjih nekoliko godina nije pristupio sanaciji poslovnih gubitaka brodogradilišta, a što je obaveza vlasnika;

- odgovoran je za neuspjelu privatizaciju brodogradilišta u prvom krugu.

2. Zastupnici smatraju da je potrebno otvoriti raspravu o radu potpredsjednika Vlade RH i ministra gospodarstva, rada i poduzetništva, s obzirom na njegovu ulogu u organizaciji preuzimanja kontrolnog paketa dionica u tvrtki Podravka d.d.

Zastupnici smatraju da je potpredsjednik Vlade RH i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva Damir Polančec:

- aktivno organizirao i sudjelovao u preuzimanju dionica Podravke d.d. u korist dijela rukovodstva financijskim sredstvima Podravke d.d.;

- kao potpredsjednik Vlade RH utjecao na rad Hanfe, Porezne uprave te Ureda za sprečavanje pranja novca i na taj način spriječio zaustavljanje nezakonitih radnji;

- kao potpredsjednik Vlade RH i pregovarač Vlade u procesu privatizacije INA-e koristio mogućnost utjecaja na MOL da posreduje kod OTP banke za povoljan kredit Fimi.

3. Zastupnici smatraju da je potrebno otvoriti raspravu o radu potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra gospodarstva, rada i poduzetništva gospodina Damira Polančeca, s obzirom na alarmantno stanje u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja, koje je rezultat kontinuiranog i sustavnog zanemarivanja toga sustava.

Zastupnici smatraju da je potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva gospodin Damir Polančec:

- najodgovorniji u Vladi Republike Hrvatske za uvođenje posebnog poreza na mirovine, te neusklađivanja mirovina u 2010. godini čime se drastično pogoršava ionako težak materijalni položaj umirovljenika;

- odgovoran da je 140.000 umirovljenika koji su mirovinu ostvarili prema Zakonu o mirovinskom osiguranju i čija je prosječna mirovina 1319,50 kn i dalje najugroženija i najsiromašnija skupina umirovljenika budući da im nije omogućeno ostvarivanje dodatka na mirovinu prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju i na taj način su dodatno diskriminirani u odnosu na ostalu umirovljeničku populaciju;

- odgovoran što se unatoč obećanjima i potpisanim programima Vlade Republike Hrvatske u mandatu 2008. - 2011. i 2009. - 2011. nije ništa poduzelo da se definiraju kriteriji i zakonski okviri za uvođenje instituta državne potpore čime bi se barem djelomično materijalno zaštili najsiromašniji stariji građani koji nemaju uvijete i nisu ostvarili pravo na mirovinu po općem propisu;

- odgovoran za zanemarivanje problema osiguranika koji će mirovinu ostvariti iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti i obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, kojima će zbog sustavnog zanemarivanja toga problema u budućnosti biti ozbiljno ugrožena egzistencija.

O B R A Z L O Ž E N J E

1. Zastupnici u Saboru još su u lipnju 2008. godine predložili Interpelaciju o radu Vlade RH a vezano za proces sanacije i restrukturiranje hrvatske brodograđevne industrije

koju je odbila Vlada RH i Sabor. Nakon analize uzroka teškog stanja u brodogradnji zastupnici kluba SDP-a predložili su i zaključne prijedloge:

«Vlada Republike Hrvatske dugo je odgađala početak ozbiljnog bavljenja budućnošću brodograđevnog sektora. Prekoračeni su svi rokovi definirani u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Europskom komisijom, a koji su se vezali uz davnu 2004. godinu. S druge strane, prekoračeni su i svi naknadno postavljeni rokovi za podnošenje jasnog i cjelovitog programa restrukturiranja, kako hrvatske brodogradnje u cjelini, tako i svakog hrvatskog brodogradilišta pojedinačno, a riječ je bila o ljetu 2007. godine. Nažalost, u tom razdoblju brodogradnja je potonula u još veće probleme, a osobito u smislu smanjenja manevarskog prostora u najznačajnijem segmentu očuvanja kontinuiteta obavljanja djelatnosti, a to je ugovaranje novih poslova. Stroga pravila EU, definirana u Smjernicama Zajednice za državne potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama, nametnula su velika ograničenja u daljnjem sudjelovanju države u izdavanju jamstava i drugih oblika državnih potpora, osobito u prijelaznom razdoblju izrade i sve do konačnog usvajanja programa restrukturiranja. Može se, dakle, reći da je vrijeme radilo protiv brodogradilišta, i da svaki dan odgađanja rješenja gura iste u sve teži položaj i slabi njihov inicijalni položaj kako u odnosu na sve zahtjevnije tržišne uvjete tako i u odnosu na predstojeće pregovore s predstavnicima Europske komisije o njihovoj sudbini i sudbini hrvatske brodogradnje u cjelini.

Važno je reći da se cijeli proces vezan za planove restrukturiranja i pregovore s EU u posljednjih nekoliko godina odvijao obavijen velom tajni. Izrazito malo informacija je dospjevalo u javnost, a slično je i sa informiranjem najviših hrvatskih institucija kao što je to, između ostalih, i Hrvatski Sabor

Koji su uzroci teškog stanja u hrvatskoj brodogradnji?

Današnje teško stanje u hrvatskoj brodogradnji rezultat je **dugogodišnjeg izbjegavanja da se odgovorne institucije kao i management hrvatskih brodogradilišta suoči s realnim stanjem te da poduzmu odgovarajuće mjere za ozdravljenje** ovog važnog sektora. Uz te, primarno unutarnje probleme i uzroke može se reći da je kriza pojačana i djelovanjem nekih nepovoljnih vanjskih utjecaja.

Kao prvo, unatoč objektivnim uzrocima vezanim za rat i raspad šireg brodograđevnog sustava u kojemu su djelovala hrvatska brodogradilišta početkom 90-tih, **cjelovito restrukturiranje hrvatske brodogradnje nije se nikada provelo**, i to ne samo u financijskom smislu, već i u svakom drugom: tehnološkom, organizacijskom, proizvodnom, kadrovskom.

Izostanak modernizacije tehnološkog procesa uvjetovao je zaostajanje hrvatske brodogradnje za glavnim konkurentima, a što je vodilo u neefikasnost, visoke troškove i upitnu razinu dodane vrijednosti koja se u tim uvjetima stvarala.

Visoki rizici ugovaranja poslova na dugi rok svezani su s puno neizvjesnosti u pogledu cijena inputa, a posebno kretanja intervalutarnih tečajeva. I upravo rast cijena čelika, te iznimno veliki pad tečaja dolara prema EUR-u i kuni zasigurno su najznačajniji eksterni čimbenici koji su doveli u nepovoljan položaj hrvatsku brodogradnju i ugrozili u velikoj mjeri rentabilnost poslovanja.

Visoki troškovi financiranja u odnosu na konkurente u Europi i svijetu, s obzirom da naša brodogradilišta nemaju vlastitih sredstava, nego svu aktivu financiraju iz tuđih izvora, a što rezultira visokim troškovima kamata.

Neodgovarajući proizvodni program u odnosu na globalne trendove svjetskog brodograđevnog tržišta. Posljednjih godina gradili su se u velikoj mjeri brodovi koji ni tehnološki ni cjenovno nisu bili dovoljno konkurentni da bi anulirali sve ostale, objektivne slabosti hrvatske brodogradnje. U asortimanu su prevladavali uglavnom tankeri s kojima se teško moglo konkurirati dalekoističnim proizvođačima poput Koreje i Kine, a posebno u odnosu na značajne iznose državnih potpora u tim brodogradilištima.

Unutarnji organizacijski problemi koji su utjecali na daleko veće troškove gradnje broda u usporedbi s europskim brodogradilištima, ali i u usporedbi s realno očekivanim troškovima u uvjetima ponašanja managementa naših brodogradilišta prema načelima „dobrog gospodara“. Loša organizacija, prekoračenje rokova izgradnje, veliki udjel bolovanja, rasipanje materijala, energije i drugih inputa samo su pojačavali dojam o unutarnjim izvorima neučinkovitosti i nesposobnosti uprava da se s njima nose.

Što tražimo od hrvatske Vlade?

Logičan put prema ozdravljenju hrvatske brodogradnje bio bi cjelovito restrukturiranje u funkciji uklanjanja svih danas prisutnih izvora neefikasnosti i nerentabilnosti, kako bi se brodogradilišta pripremila za uspješno poslovanje u uvjetima važećih pravila tržišnog natjecanja na jedinstvenom europskom tržištu, a što se prvenstveno odnosi na neodrživost današnjeg sustava subvencija i državnih potpora u najvećoj mjeri korištenih za financijsko restrukturiranje (sanaciju) poslovanja brodogradilišta.

U tom i takvom procesu restrukturiranja od Vlade, managementa brodogradilišta i svih drugih odgovornih institucija **traži se izrada programa restrukturiranja koja će dati odgovore na ključna pitanja kao što su:**

- povećanje konkurentnosti kroz smanjenje troškova i ukupnu racionalizaciju poslovanja, uključujući i nužno financijsko restrukturiranje;
- povećanje produktivnosti i učinkovitosti poslovanja u skladu sa zahtjevima slobodne tržišne utakmice;
- u svezi s prethodnim, očekuje se doprinos postupnom usklađivanju sustava državnih potpora pravilima EU kako se ne bi zakočio proces pregovora sa EU;
- prilagodba asortimana suvremenim uvjetima na svjetskom brodograđevnom tržištu, preferirajući brodove posebnih namjena koji se proizvode u manjim serijama i velike su pojedinačne vrijednosti (a što bi bilo u skladu s EU-programom LeaderShip 2015);
- modernizacija proizvodnje u skladu sa zahtjevima izgradnje kompleksnih i tehnološki zahtjevnih brodova. Pri tome ističemo potrebu reorganizacije prema tzv. montažnom tipu brodogradilišta;
- prethodni koncept pretpostavlja zadržavanje *core businessa* u okviru restrukturiranih brodogradilišta te privatizaciju svih onih pratećih djelatnosti koje danas funkcioniraju u okviru brodogradilišta, a imaju kapacitet za poslovanje i izvan tog tržišta;
- veće ulaganje u istraživanje i razvoj, odnosno inovativnu aktivnost koristeći raspoložive resurse EU-fondova, sve u cilju što bržeg usvajanja odrednica LeaderShip 2015 programa, odnosno strategije razvoja europske brodogradnje;
- bolji management pojedinačnih hrvatskih brodogradilišta koji će imati snage, volje i hrabrosti uhvatiti se u koštac sa svim današnjim i očekivanim problemima;

- stimuliranje ostanka u brodogradilištima najkvalitetnije radne snage, osobito one u projektantskim timovima, ali i dovođenju u realniji odnos omjera proizvodnih i „neproizvodnih“ radnika;
- posljedično, očekuje se i priprema kvalitetnih programa zbrinjavanja viška radne snage kako bi se izbjegli nepovoljni socijalni učinci mjera za restrukturiranje brodogradnje;
- razvoj outsourcinga u isporuci komponenti i pružanju usluga u još većoj mjeri nego što je to danas slučaj, doprinoseći razvoju malog i srednjeg poduzetništva u regijama i državi kao cjelini, kao i većem ukupnom udjelu domaće komponente u izgrađenim brodovima;

Međutim, nije jasno zašto se hrvatska Vlada odlučila na ubrzanu privatizaciju tri velika i jednog malog brodogradilišta (Uljanik, Brodogradilište Kraljevica i Brodotrogir te Brodogradilište specijalnih objekata koje je tvrtka-kćer Brodosplita) već do kraja prvog kvartala 2009. godine. Da li se može govoriti o tome da je Vlada odustala od njihovog restrukturiranja kao nužnog preduvjeta njihove bolje pripreme za moguću privatizaciju?

Nije jasno što Vlada podrazumijeva kada kaže da za neka brodogradilišta dolazi u obzir i prenamjena djelatnosti? Koja brodogradilišta i o kojim zamjenskim djelatnostima se radi? Doista, ako se Vlada odlučila da za neka od prethodno navedenih brodogradilišta dolazi u obzir prenamjena djelatnosti, onda je i logično da se ne razgovara o potrebi njihovog restrukturiranja niti se ostavlja vrijeme za to. Međutim, hrvatska javnost ima pravo znati više o stvarnim namjerama Vlade kako bi se izbjegle bilo kakve špekulacije o tako važnim pitanjima.

Konačno, nije jasno što točno znači namjera Vlade da nakon provedenog restrukturiranja, dakle s odgovarajućom odgodom, pristupi traženju strateških partnera za dva preostala velika brodogradilišta, „3. maj“ i „Brodosplit“. Nije jasno što znači da će se privatizacija ovih društava provesti „nakon uspješne provedbe privatizacije društava“ koja su ranije spomenuta. Što Vlada namjerava učiniti ako se doista privatizacije ranije navedenih društava ne provedu uspješno, odnosno kakva će sudbina „3. maja“ i „Brodosplita“ biti u tom slučaju?

U kontekstu ovih dilema, **nužno je istaknuti veliku neizvjesnost** u pogledu uspješnosti ovakvog pristupa rješavanju problema brodograđevne industrije. Za to postoji niz argumenata. Neovisno o tome tko će biti nositelj restrukturiranja, država kao većinski vlasnik ili privatni ulagači, **plan restrukturiranja mora biti održiv**. To znači da mora biti usklađen sa *Smjernicama Europske komisije za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u poteškoćama*, te da ga mora odobriti Europska komisija, hrvatska Vlada i AZTN. Pravila su stroga, a problemi iz prošlosti (posljedice obveza iz SSP-a preuzete još 2002. godine) dodatno opterećuju procjene o stvarnim troškovima restrukturiranja. Uglavnom, **očekivani troškovi su ogromni u usporedbi s realnom vrijednošću društava** čiji gubici su davno „pojeli“ kapital, a čije nekretnine bez zemljišta koje pripada pomorskom dobru malo vrijede. Slični primjeri iz npr. Poljske pokazuju da se u takvim uvjetima teško pronalaze privatni investitori, a kada se i pronađu proces ide vrlo sporo budući je opterećen nizom nepoznanica!

Da privatizacija sama po sebi nije rješenje pokazuju i obveze prema Europskoj komisiji koje se odnose na **nužne kompenzacijske mjere u smislu redukcije ukupnih brodograđevnih kapaciteta**, što dodatno stvara neizvjesnost ishoda u ovom trenutku! Naime, **nije poznato u kojoj mjeri i na koji način će biti udovoljeno zahtjevima Europske komisije** u tom pogledu, **pa nije moguće niti pouzdano govoriti o tome što može a što ne može biti predmetom privatizacije!** S druge strane, očekivanje vezana za

razmjere kompenzacijskih mjera također su nepovoljna s obzirom da postoji značajna korelacija tih mjera s ukupnom razinom državnih potpora u procesu restrukturiranja.

Želimo istaknuti još jednu bojazan i tražimo odgovor Vlade: **kakva su očekivanja u odnosu na položaj danas brojnih domaćih dobavljača brodske opreme i raznih usluga u slučaju da dođe do privatizacije** od strane inozemnih privatnih investitora. Logično je očekivati da će novi vlasnici preferirati svoje partnere u već uspostavljenim lancima dobave, a što može bitno izmijeniti strukturu dobavljača na štetu domaćih, hrvatskih poduzetnika. **Ima li Vlada rješenja koja će zaštititi domaće poduzetnike ili ih poduprijeti u osiguranju povoljnijeg konkurentskog položaja u odnosu na tzv. EU brodograđevni outsourcing?**

Konačno, tražimo odgovor Vlade na pitanje rješavanja statusa brodograđevnog zemljišta koje je danas u režimu pomorskog dobra, te pitanje statusa nekretnina na tom zemljištu. Jasno je da Vlada mora riješiti to važno i osjetljivo pitanje prije ikakvih aktivnosti vezanih za moguću privatizaciju brodogradilišta, a posebno u slučaju kada se očekuje prenamjena odgovarajućeg prostora.

S obzirom na sve navedeno, podnositelji Interpelacije predlažu Hrvatskom saboru da po završenoj raspravi donese sljedeće

ZAKLJUČKE

Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da izradi i Hrvatskom saboru dostavi na raspravu i prihvaćanje:

- Program cjelovitog restrukturiranja hrvatske brodogradnje;
- Individualne programe restrukturiranja hrvatskih brodogradilišta, s terminskim planovima;
- Plan financijskog restrukturiranja i osiguranja financiranja tekućeg poslovanja brodogradilišta u narednom razdoblju;
- Elaborat o razlozima i uvjetima prenamjene djelatnosti u postojećim brodogradilištima;
- Program prilagodbe državnih potpora brodograđevnom sektoru;
- Program za zbrinjavanje eventualnog viška radne snage kao posljedice restrukturiranja brodograđevnog sektora;
- Program rješavanja statusa zemljišta i nekretnina koje su danas u funkciji obavljanja brodograđevne djelatnosti;
- Program poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva direktno i indirektno vezanog uz brodograđevni sektor.»

Rasprava o Interpelaciji je zaključena 11. srpnja 2008, a većinom glasova odbijena 15. srpnja 2008. godine. Nažalost u nešto više od godine dana nakon provedene rasprave o Interpelaciji možemo samo utvrditi odgovornost gosp. Polančeca.

Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske gosp. Polančec nije ozbiljno shvatio probleme brodogradilišta te su dubioze i gubici u brodogradilištima uzrokovali ogromnu nelikvidnost i insolventnost čime su u nemogućnosti isplatiti obaveze prema dobavljačima,

redovito isplaćivati plaće zaposlenima, plaćati obaveze po kreditima koje otplate padaju na teret državnog proračuna a temeljem izdanih jamstava, te su česti zastoji u procesu proizvodnje jer se zbog neisporuka sirovina radnici šalju na čekanja, a sve to uzrokuje kašnjenje u isporukama brodova te dodatne troškove penala.

U posljednjih nekoliko godina izmijenjene su neke uprave društava bez utvrđivanja odgovornosti istih ili članova nadzornih odbora. Vlada RH i nadležni ministar podržavali su članove uprava društava do zadnjeg daha pa i pod cijenu neugodnih sukoba sa Sindikatima koji su uporno ukazivali na nesposobne članove uprava i nadzornih odbora.

S obzirom na hrvatske pristupne pregovore s Europskom unijom, a kako bi otvorili poglavlje „Tržišno natjecanje” Vlada RH trebala se s Europskom komisijom dogovoriti o uvjetima i modelu privatizacije šest brodogradilišta. Krajem 2008. nakon niza razgovora s Europskom komisijom gosp. Polančec potpisao je dokument kojim je obvezao Vladu RH da će do kraja rujna mjeseca 2009. godine provesti dva kruga privatizacije brodogradilišta te u slučaju neuspjeha privatizacije otvoriti stečaj.

U više od deset mjeseci potpredsjednik Polančec nije uspio kvalitetno provesti pripremu prvog natječaja tako da je rezultat prvog kruga privatizacije potpuni fijasko. Krajem rujna 2009. godine zatvoren je prvi krug privatizacije za šest brodogradilišta s rezultatom od 34 otkupljene dokumentacije te samo dvije ponude koje su odbijene kao nepotpune. Ovakav rezultat nejvažnije Vladine odluke znači potpuni neuspeh ministra Polančeca koji je osobno, te s cijelim svojim Ministarstvom organizirao i vodio postupak privatizacije.

Ponuđači i potencijalni kupci ocijenili su dubioze u brodogradilištima daleko većim od iskazanih u dokumentaciji, nepotpunost natječajne dokumentacije, porazne rezultate poslovanja u 2009. godini koji su bitno odstupali od iskazanih rezultata poslovanja za 2008. godinu. Ovako neodgovornim i nestručnim pristupom izazvali su zgražanje javnosti, zaposlenih, te osramotili Vladu RH, a ujedno nanijeli nove štete ionako narušenom ugledu brodogradilišta.

U isto vrijeme Vlada RH prestala je s osiguravanjem državnih jamstava za kreditiranje brodogradnje te na taj način ugrozila opstanak proizvodnje i prije provedbe drugog kruga privatizacije.

Da bi privatizacijski postupak bio uspješniji, očito je da je gosp. Polančec trebao provesti dio mjera predloženih u Interpelaciji Kluba zastupnika SDP-a i to programe cijelovitog i individualnog programa restrukturiranja, elaborat o uvjetima prenamjene djelatnosti, programe poticaja za klastere vezane uz brodogradilišta, te program prilagodbi državnih potpora brodograđevnom sektoru. I pored kratkog roka za tako značajne poslove ministar je mogao angažmanom svih zaposlenih u Ministarstvu te upravama i nadzornim odborima brodogradilišta djelomično realizirati neke poslove kako bi uspeh bio bolji.

Završetkom prvog kruga privatizacije evidentan je propust da nije proveden postupak pretkvalifikacije kako bi se utvrdilo moguće ozbiljne ulagače te njihove uvjete. Više od devet mjeseci pripreme prvog natječaja ukazuje na dovoljno vremena za provedbu pretkvalifikacije kojim bi se moglo približiti interese zaposlenih, Vlade RH te potencijalnih ulagača.

Zastupnici drže da je potpredsjednik Polančec odgovoran za gubitke te financijski kolaps brodogradilišta, za ugrožavanje nastavka proizvodnje, ugrožavanje zaposlenih, te neuspjelu privatizaciju brodogradilišta.

2. Potpredsjednik Vlade, ujedno i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva trebao bi se angažirati na razvojnim projektima koji će rezultirati većim izvozom za Republiku Hrvatsku ili koji će znači veći udio na hrvatskom tržištu te smanjenje uvoza te takvim ulaganjima umanjiti negativnu robnu razmjenu s inozemstvom. Razvojni projekti ujedno znače i veći broj zaposlenih kao i sigurnost za zaposlene radnike. Umjesto toga, nažalost, potpredsjednik Damir Polančec s odabranim rukovodstvom Podravke d.d. planirao je aktivnosti kako bi s financijskim sredstvima Podravke d.d. organizirao preuzimanje kontrolnog paketa dionica i na taj način financijska sredstva umjesto u razvoj preusmjerio u osobnu korist sudionika preuzimanja kroz financijske malverzacije.

U proljeće 2006. godine gosp. Polančec sa dijelom rukovodnog kadra organizira sastanak na temu kako preuzeti kontrolni paket u Podravci d.d. Odabrani pojedinci trebali su postati vlasnici kontrolnog paketa dionica po metodi MBO (management buyout process) ali bez ulaganja sredstava od strane odabranih. U toku 2006. godine organizirano je širenje lažnih informacija o mogućnosti neprijateljskog preuzimanja Podravke d.d. a u svrhu organizacije zaštite kroz preuzimanje managera, iako je širenje lažnih informacija kažnjivo.

U isto vrijeme tajno je dogovoreno tko spada u krug odabranih i time se štetilo ostalim dioničarima, odnosno malim dioničarima i Republici Hrvatskoj kao velikom dioničaru. Bez odluka Skupštine dioničara ili Nadzornog odbora tvrtke kojima bi se odobrilo plan preuzimanja kontrolnog paketa dionica potpredsjednik Vlade s rukovodstvom dogovara provedbu plana putem i posredovanjem Fime i SMS-a.

Podravka d.d. je u 2006. godini izdala korporativne obveznice nominalnog iznosa 375 milijuna kuna. Podravka je prikupljenim sredstvima prijevremeno refinancirala postojeće redovno izdanje, a iznos od 200 milijuna kuna deponirala u VABA banci inače tvrtki kćeri Fima grupe. Iako VABA nema referenci za ovako visoke depozite niti kreditne plasmane Podravke, sredstva su plasirana kako bi ih VABA prosljedila matici. Novcem iz depozita prišlo se kupnji dionica koje su prodali Franck-u i PBZ-u. Fima u ime odabranih, novcem Podravke d.d. kupuje 10,64% dionica i to od Franck-a 4,24% te od PBZ-a 6,4%, da bi u isto vrijeme uprava tvrtke širila neistine kako se ne bi znalo tko kupuje dionice. Nažalost i potpredsjednik Vlade zna što se događa ali ne poduzima mjere da zaštiti dioničare Podravke d.d. i ne zaustavi obmanjivanje javnosti. Iako stručna javnost i dio medija upozoravju da je prisutna kupnja u korist managera, potpredsjednik Vlade propušta aktivnost Fime u preuzimanju dionica od Franck-a i PBZ-a.

U tijeku 2008. i 2009. s računa Podravke prebačena su financijska sredstva u iznosima od: 35.600.000,00 kuna; 33.980.896,00 kuna; 66.600.000,00 kuna te 61.003.355,00 kuna; 77.980.896,00 kuna odnosno oko 275 milijuna kuna na račun SMS-a. Jedan dio kredita upotrebljen je za transakcije kupnje dionica putem Fime i to putem off-shore kompanije FimaAmi Ltd. na Malti. Prva tri iznosa korištena su za transakciju kupnje dionica, a zadnje dvije tranše za vraćanje dospjelih obaveza po prve tri tranše. Zadnje dvije tranše vraćene su Podravci s obzirom da je Fima dobila povoljan kredit od mađarske

banke OTP od oko 136 milijuna kuna te na taj način zatvorila transakcije oko preuzimanja paketa dionica. Za uslugu SMS-a ostao je kredit od 65 milijuna kuna kredita s malom mogućnošću povrata zbog financijskih teškoća SMS-a.

Transakcije ovako velikih iznosa prema Malti te obmane dioničara Podravke d.d., nepravilnosti u prometu dionicama Zagrebačke burze nisu mogli proći neprimjetno Hanfi, Poreznoj upravi, Uredu za sprečavanje pranja novca. Tu je bila posebna usluga potpredsjednika Polančeca da zaustavi rad i osigura pasivno promatranje od strane nadzornih institucija. Zbog njegovog utjecaja na nadzorne institucije u 2008. godini odgovorni u tim institucijama ne nalaze ništa nezakonito u prijeveri ostalih dioničara, obmanama javnosti, šetanju stotine milijuna preko Malte, te zbog načina, moglo bi se reći neprijateljskog, preuzimanja u organizaciji Fime. Iako se krše i statuti tvrtke te dozvoljava upravi društva da čini nezakonite radnje, niti jedna institucija ne nalazi potrebu da se aktivno uključi i zaustavi takve radnje i zaštiti ostale dioničare i zaposlene u Podravci, a sve zbog upliva potpredsjednika Polančeca.

Posljednji potez koji je odigrao gosp. Polančec bio je osiguranje povoljnog kredita mađarske banke OTP Fimi u iznosu od oko 136 milijuna kuna kako bi se sakrile transakcije Podravke prema odabranima za preuzimanje. Potpredsjednik Vlade u svojstvu vladinog pregovarača oko privatizacije INA-e koristi priliku i traži intervenciju MOL-a kod OTP banke za rizične plasmane prema Fimi a u vezi preuzimanja kontrolnog paketa dionica. Da li je za uslugu pregovarač potpredsjednik Polančec popustio kod sklapanja ugovora oko prodaje INA-e potrebno je provesti istragu Uskoka i DORH-a.

Potpredsjednik Vlade gosp. Polančec odgovoran je za sudjelovanje u nezakonitim radnjama oko preuzimanja kontrolnog paketa od strane odabranih, a sve na štetu ostalih dioničara i zaposlenih u Podravki d.d. Odgovoran je za sprečavanje nadležnih institucija za kontrolu financijskih transakcija i malverzacija financijskim sredstvima, te za posredovanje u kreditiranju takvih malverzacija.

3. Stanje u hrvatskom mirovinskom sustavu, i inače obilježenom niskim mirovinama, nepovoljnim omjerom osiguranika i umirovljenika, te značajnom udjelu državnog proračuna u podmirenju troškova mirovinskog osiguranja (preko 40%), u posljednje vrijeme dramatično se pogoršava.

Glavni uzrok takvom pogoršanju, s jedne su strane tzv. antirecesijske mjere Vlade RH i resornog Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva koje još više osiromašuju ionako siromašnu umirovljeničku populaciju, te s druge strane izostanak bilo kakve sustavne, koherentne politike, mjera i aktivnosti kojima bi se aktivnim pristupom, prije svega Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, stanje u prvom, drugom i trećem stupu mirovinskog osiguranja bitno unaprijedilo.

Uvođenjem posebnog poreza na mirovine, te privremenim neusklađivanjem mirovina u 2010. godini (Zakon o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke, N.N. br. 94/09 – u daljnjem tekstu "Zakon o haraču"), korisnicima mirovina u mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, ionako teški materijalni položaj, drastično se pogoršava. Prvenstveno se to odnosi na mjeru suspendiranja redovitog i Zakonom o mirovinskom osiguranju propisanog usklađivanja aktualne vrijednosti mirovina. Sumnjive ustavne vrijednosti (s obzirom da je usklađivanje mirovina jedna od temeljnih odredaba Zakona o mirovinskom osiguranju (ZOMO) kojom se korisnicima mirovina, stečenih dugogodišnjim uplatama doprinosa, jamči usklađivanje njihovih primanja sa promjenama

indeksa potrošačkih cijena (troškovi života) i stopom promjene prosječne bruto plaće svih zaposlenih u RH, ovakva odredba Zakona o haraču direktno utječe na daljnje srozavanje materijalnog statusa najvećeg broja umirovljenika. Podsjećamo da preko 50% umirovljenika u RH (543.975 od ukupno 1.081.289 umirovljenika s mirovinama određenim prema ZOMO - podaci HZMO za rujan 2009.) prima mirovinu ispod 2.000 kuna, nedostojnu za život i ispod praga siromaštva, a čak 80% njih (857.321) ima mirovinu manju od 3.000 kuna mjesečno. Samo neusklađivanjem mirovine u 2010. godini država će (opet) na umirovljenicima "uštediti" oko 1,5 milijardi kuna (pod pretpostavkom da bi se u dva redovita usklađivanja u 2010. godini aktualna vrijednost mirovine povećala za barem 4%).

Time su umirovljenici jedina populacija u Hrvatskoj koja će harač platiti dvostruko, i kroz krizni porez kao i svi drugi građani, i kroz suspendiranje zakonom zajamčenog redovitog usklađivanja mirovina. Na klimavim nogama pritom stoji konstatacija Vlade RH da su od plaćanja kriznog poreza oslobođeni korisnici s niskim mirovinama, jer se mirovina od npr. 3.500 kuna ne može smatrati velikom mirovinom.

K tomu valja dodati i činjenicu da je od početka 2009. godine, promjenama zakona u zdravstvenom sustavu, umirovljenički korpus opterećen nametima na mirovinu temeljem novouvedenih doprinosa za zdravstveno osiguranje (na mirovine iznad 5.108 kuna) i povećanjem cijene koštanja dopunskog zdravstvenog osiguranja.

Da stanje u sustavu generacijske solidarnosti izmiče kontroli govore nam i statistički pokazatelji o učešću troškova mirovinskog sustava u BDP-u, odnos broja osiguranika i umirovljenika i udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći.

Naime, udio mirovinskih rashoda u BDP-u se od 2001. godine, kada je iznosio 12,04%, preko 2004. godine kada je bio 10,59%, smanjio u 2008. godini na 9,80%. Premda je i u Strategiji razvitka Republike Hrvatske: "Mirovinski sustav i socijalna skrb" iz 2003. godine, (koju je donijela Račanova Vlada) zacrtano postupno smanjivanje ovih troškova, koliko je sada taj pad drastičan najbolje se može vidjeti iz podatka da je navedenom Strategijom pad ispod granice od 10% projiciran tek oko 2023. godine! Dodatno je alarmantan podatak da kad se izuzmu troškovi provedbe osiguranja od 0,22% i rashodi za mirovine ostvarene po posebnim propisima od 2,02%, udio mirovinskih rashoda za mirovine ostvarene po općem propisu temeljem uplaćenih doprinosa u BDP- u za 2008. godinu iznosi samo 7,56%!

Također, s obzirom na krizom uvjetovani porast broja nezaposlenih, došlo je do smanjenja broja osiguranika za 25.000 u kolovozu 2009. u odnosu na kraj 2008., što je još i povoljan podatak s obzirom da nas očekuje prestanak sezonskog zapošljavanja. S druge strane, povećava se broj umirovljenika (i to naročito onih koji mirovinu ostvaruju po posebnim propisima, mimo uplaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje, kao i korisnika prijevremenih starosnih mirovina nakon uvođenja povoljnijeg određivanja visine mirovine za prijevremene umirovljenike), tako da je u kolovozu 2009. bilo za 20.000 više umirovljenika nego krajem 2008. Sve to dovelo je do najlošijeg omjera broja osiguranika i broja umirovljenika od 1,37 : 1, s očitom tendencijom daljnjeg strmoglavljivanja!

Bez obzira na to, ali i unatoč posve suprotnih trendova u mirovinskom osiguranju u Europi i svijetu, ministar Polančec i Vlada RH favoriziraju prijevremeno umirovljenje, bez obzira što je već sada postotak umirovljenika s "punim stažom" (40 i više godina za muškarce i 35 i više godina za žene) samo 23% od ukupnog broja korisnika mirovine u Hrvatskoj (243.000 od 1.070.956 umirovljenika na kraju 2008. – bez korisnika mirovine Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja).

Iako se udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći drži na oko 40%, ni traga ni glasa rastu tog udjela na čak 50% kojeg je Polančecovo Ministarstvo i Vlada u svojem programu umirovljenicima i obećala i jamčila.

Također, zastupnici smatraju da su si ministar Polančec i Vlada RH uzeli i neka viša arbitrarna prava od onih određenih im zakonima, pa su tako, primjerice, unatoč svoti od 4,56 milijardi kuna prikupljenih u 2008. godini od doprinosa za drugi stup (a koji se s obzirom da je za toliko u godišnjoj svoti smanjen priliv doprinosa za mirovinsko osiguranje u prvi stup mogu smatrati tzv. tranzicijskim troškom) po toj osnovi iz proračuna za potrebe prvog stupa u 2008. doznali samo 1,72 milijarde kuna, što nije niti 40 % prikupljenih sredstava. Slično je bilo i u prethodnim godinama (izvješća HZMO i Regosa).

Nadalje, Zakonom o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 79/07) priznato je pravo na dodatak na mirovinu osiguranicima koji su mirovinu ostvarili od 01.siječnja 1999. odnosno prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. Dodatak se određuje ovisno o godini ostvarivanja prava na mirovinu u rasponu od 4 – 27%. Osnovica na koju se izračunava dodatak je mirovina izračunata na temelju ostvarenih godina mirovinskog staža i plaća. Zakonom je izričito navedeno da se korisnicima najniže mirovine dodatak isplaćuje ukoliko je viši od iznosa najniže mirovine. Budući da se dodatak isplaćuje iz državnog proračuna teorije da su navedeni korisnici najniže mirovine već zaštićeni navedenim institutom ne mogu se prihvatiti jer je država dužna skrbiti za najslabije i najugroženije kategorije društva. Prema Nezavisnim hrvatskim sindikatima, oko 140.000 naših sugrađana prima prosječnu mirovinu od 1.319,50 kn mjesečno što je, ako uzmemo domaćinstvo sa dva umirovljenika s prosječnom najnižom mirovinom 2.639,00 kn, oko 75%, umirovljeničke potrošačke košarice. Dakle, ti umirovljenici ne mogu sa svojim prihodima pokriti niti minimum potrebnih troškova koji se odnose na hranu, higijenu, stanovanje i zdravstveno osiguranje.

Ministar Polančec najodgovorniji je i što se unatoč obećanjima i usvojenim programima Vlade Republike Hrvatske za mandat 2008. – 2011. i 2009. – 2011. nije ništa poduzelo da se definiraju kriteriji i zakonski okviri za uvođenje instituta državne potpore čime bi se barem djelomično materijalno zaštitili najsiromašniji stariji građani koji nemaju uvjete i nisu ostvarili pravo na mirovinu (radi se o oko 40.000 do 60.000 građana, ovisno o postavljenim kriterijima). Svrha ovog instituta bila bi osigurati minimum socijalne sigurnosti osobama treće životne dobi na višoj razini od socijalne pomoći koji se osigurava u sustavu socijalne skrbi. Ovo primanje trebalo bi biti posljednji socijalno-zaštitni institut u sustavu socijalne sigurnosti za one koji u pravilu, zbog poodmakle dobi, više nisu u stanju ostvarivati dohodak svojim radom, a nemaju drugih prihoda i ne primaju mirovinu iz sustava mirovinskog osiguranja.

Smatramo da posvemašnja kriza u Hrvatskoj ne može biti niti opravdanje za odgodu implementacije početka isplate ovih potpora najsiromašnijem dijelu hrvatskog stanovništva, a kamoli za nedefiniranje osnovnih parametara i zakonsko reguliranje ovog pitanja. Jer, upravo je kriza vrijeme u kojem ovaj obespravljeni, ojađeni i napušteni dio hrvatske populacije najviše trpi.

Ministar Polančec, iako kontinuirano upozoravan od strane vodećih ekonomista i stručnjaka mirovinskog osiguranja, nije poduzeo ništa ni na rješavanju problema osiguranika koji će mirovinu ostvarivati i iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti i iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (dakle, i iz prvog i iz drugog stupa mirovinskog osiguranja). Sustavno zanemarivanje ovog problema kardinalno ugrožava cjelokupni mirovinski sustav Republike

Hrvatske u bliskoj budućnosti, budući da će, ne promijene li se hitno zakoni koji uređuju prava i obveze osiguranika, mirovine iz dva stupa biti dugoročno u prosjeku manje od mirovina ostvarenih samo u jednodjelnom mirovinskom sustavu, što je u suprotnosti s temeljnom intencijom poduzetih reformi u mirovinskom sustavu – povećanjem visine mirovine.

Premda postoje i konkretni prijedlozi za doradu sustava koji idu ili u smjeru povećanja stope doprinosa za drugi stup ili u povećanju osnovne mirovine koju osiguranici drugog stupa ostvaruju u prvom stupu ili, što je najčešće, u smjeru kombinacije tih dvaju mjera, ministar Polančec i njegovo Ministarstvo, premda neposredno mjerodavni za to područje, unatoč prihvaćenoj obvezi, nisu proveli (ili barem nigdje nije javno obznanjeno) nikakvu cjelovitu i sustavnu analizu dosadašnje provedbe i troškova drugog i trećeg stupa, a kamoli izradili prijedlog mjera i zakonskih rješenja kojima bi se budućnost hrvatskih umirovljenika učinila svjetlijom od crnih projekcija vodećih stručnjaka na ovom području.

Stoga, mislimo da se zaključno sa sigurnošću može konstatirati kako ministar Polančec ne da nije izradio nikakvu "bijelu knjigu" mirovinskog osiguranja u kojoj bi popisao mjere i aktivnosti za zaustavljanje strmoglavog puta hrvatskog mirovinskog sustava i isto tako, sadašnjih i budućih hrvatskih umirovljenika (a koje stvarno misle, namjeravaju i mogu poduzeti on i ova Vlada), nego je sve što pred sobom ima samo - prazni "bijeli papir"!

Tako je odgovornost ministra Polančeca za posvemašnju ravnodušnost, pasivnost i kontinuiranu nezainteresiranost ove Vlade oko nagomilanih problema u sustavu mirovinskog osiguranja svakako - najveća. Jer, sustav mirovinskog osiguranja u Hrvatskoj u kojem se zrcali prošlost, sadašnjost i budućnost svakog hrvatskog građanina, sustav je koji u ovom trenutku producira siromaštvo trošeći pritom više od četvrtine proračuna!

Na temelju svega navedenog podnositelji Prijedloga predlažu Hrvatskome saboru da nakon rasprave o ovom Prijedlogu **d o n e s e**

Odluku o nepovjerenju potpredsjedniku Vlade Republike Hrvatske i ministru gospodarstva, rada i poduzetništva Damiru Polančecu.

ZASTUPNICI U HRVATSKOM SABORU

(potpisi u priritku)